

1.715 wijk-werkers en 562.109 wijk-werkcheques in 2018

Hoe werkt wijk-werken in de praktijk?

Eric Van Hove, publicatiemedewerker

Jan Bart Van In, hoofdredacteur

Op 1 januari 2018 werd het PWA-systeem gericht op zinvolle tijdsbesteding en competentieversterking van langdurig werklozen, dat bijna twintig jaar standhield, vervangen door een nieuwe formule: het wijk-werken. Tijd voor een eerste balans via een interview met de West-Vlaamse actoren.

In de vergaderzaal van Mijn Brugge aan de Brugse stationsite ontmoet West-Vlaanderen Werkt de operationele verantwoordelijken van de vijf intergemeentelijke wijk-werkorganisaties in West-Vlaanderen: **Lien De Vos** van de dienstverlenende vereniging *Westhoek*, **Yves Vercauysse** van *DVV Midwest*, **Sien Depouvre** die voor *W13* vanuit Kortrijk de regio Zuid-West-Vlaanderen bedient, **Renate De Preter** namens *Wijk-Up*, actief in de Brugse regio, en **Wouter Vanhecke** voor *Perspectief*, voor de regio Oostende.

Ook **Veerle Cappelle**, experte voor West-Vlaanderen van *VDAB*, neemt actief deel aan het debat.

Hoe kijken de actoren terug op de eerste verjaardag van het systeem wijk-werken in de kustprovincie? Zijn de oorspronkelijke doelstellingen al gehaald?

Unaniem antwoord: "Het is nog wat vroeg om nu al conclusies te trekken, we zijn amper een jaar bezig. Op 31 december 2018 waren er in West-Vlaanderen in

totaal **1.715 wijkwerkersovereenkomsten** ondertekend, en sprak men van een instroom van 344 nieuwe mensen. Dat is toch heel wat. In 2018 werden er maar liefst **562.109 wijk-werkcheques** (in uren) uitgeschreven: dat kan toch al tellen."

In elke regio van West-Vlaanderen heeft men een aparte invulling van het team. De *Westhoek* bijvoorbeeld zet hiervoor 3,5 fulltime equivalenten in, naast een parttime coördinator.

De West-Vlaamse actoren zetten zich schrap om het wijk-werken in 2019 verder in goede banen te leiden. Vlnr. Veerle Cappelle (expert VDAB) Carine Daene, (manager intensieve dienstverlening VDAB), Lien De Vos (DVV Westhoek), Yves Vercauysse (DVV Midwest), Sien Depouvre (W13) Wouter Vanhecke (Perspectief) en Renate De Preter (Wijk-Up) (foto Jan).

Die verzorgen zitdagen in vijf gemeenten. Bij Midwest opereert men vanuit de werkwinkel in Roeselare en worden er, naast de coördinator sociale economie ook nog 3,6 fulltime equivalenten ingezet, met zitdagen in iedere deelgemeente van het betrokken gebied. Ook bij Wijk-Up nagenoeg eenzelfde omkadering: in Brugge één voltijdse regisseur en een omkadering van 3,5 FTE's, met zitdagen in negen gemeenten. Bij Perspectief in Oostende is er één iemand die de regierol waarneemt en samen met een omkadering van 3,9 FTE's wordt er een dagelijkse permanentie aangeboden in Oostende, zijn er wekelijkse zitdagen in Middelkerke, Bredene, Oudenburg en Gistel én tweewekelijkse zitdagen in Ichtegem en De Haan.

Rond de tafel kijkt men wel met enige bewondering naar de omkadering van W13 in Kortrijk, want in die regio vormt het wijk-werken een onderdeel van een veel ruimer geheel: daar krijgen vijf mensen van VDAB versterking van vijf extra personeelsleden en nog eens drie medewerkers vanuit het OCMW. Hier wil men immers aan regionale aansturing

doen, met in elke gemeente één gezicht. "Met de opbrengst van de wijk-werkcheques hebben wij geïnvesteerd in een adequate personeelsomkadering", aldus Sien Depouvre van W13. "Maar dat is ook nodig, als je van dit nieuwe opzet een succes wil maken. Een intensieve begeleiding en opvolging zijn immers essentieel. En wijk-werken is hier maar een onderdeel van een globale werking."

Lien De Vos (DVV Westhoek): "Het nieuwe systeem van het wijk-werken is voor de instappers beperkt in de tijd, maximaal twaalf maanden. Sommige wijk-werkers hebben meer tijd en begeleiding nodig vooraleer zij een volgende stap kunnen zetten."

Veerle Cappelle (VDAB) beklemtoont dan weer dat er nu, in tegenstelling tot het vroegere systeem van de PWA's, bij het wijk-werken veel meer evaluatiemomenten zijn, na zes maanden en dan nog eens na drie maanden: "Men kan nu dus veel beter dan vroeger kijken of de aanvankelijke inschatting goed gebeurd is, en of mensen ook in hun opdracht groeien: hoe zit het met het op tijd komen op

het werk, met het aanvaarden van opdrachten, enzovoort. Er zijn nu ook beroepsverkennde stages mogelijk. Kortom, de doorstroming naar de reguliere economie wordt nu wel serieuzer aangepakt, ook al is succes op voorhand nooit verzekerd."

Extra gebruikers gezocht

Sien Depouvre beklemtoont de verbinding met de lokale besturen, want ook de OCMW's hebben met de tijdelijk tewerkgestelden van art. 60 bijvoorbeeld nog een hele rol te spelen. Een goeie match vinden is in de vijf West-Vlaamse regio's immers lang geen gemakkelijke opdracht, zeker op een ogenblik dat de economie fors aantrekt.

Wouter Vanhecke van Perspectief:

"Het vinden van bijkomende structurele gebruikers en daardoor de mogelijke verbreding van onze opdrachten, is een uitdaging voor de onmiddellijke toekomst. Structurele gebruikers zijn lokale besturen, vzw's en niet-commerciële organisaties, onderwijs én land- en tuinbouw. Deze opdrachten zorgen voor een win-win en groeikansen bij de wijk-werker in kwestie.

De doelgroepen die kunnen wijk-werken zijn werkzoekenden, leefloners, mensen met ziekte-uitkering, SWT'ers (bruggepensioneerden) en mensen met een overlevingspensioen. Er moeten in het arrondissement Oostende zeker nog voldoende kandidaten zijn die een meerwaarde kunnen vinden binnen wijk-werken."

Yves Vercauysse van Midwest:

"In onze regio, waar de werkloosheid bijna tot nul herleid is, stelt zich het probleem van de toeleiding: we krijgen immers heel wat vragen waar we soms moeilijk onmiddellijk een antwoord op kunnen geven. We moeten immers rekening houden met de mogelijkheden van onze doelgroep en die zijn niet onbeperkt."

Renate De Preter van Wijk-Up geeft nochtans concrete voorbeelden die erop wijzen dat mensen, mits een goeie begeleiding op hun tempo, ook verdere stappen voorwaarts kunnen zetten: iemand die na een arbeidsongeval thuisbleef maar via het wijk-werken weer meer zelfvertrouwen opbouwde, waardoor hij na een opleiding van vier maanden nu weer parttime aan de slag kon. Idem voor een vroegere PWA'er tussen de middag toezicht hield op school. Of neem nu die jonge, alleenstaande allochtone vrouw, die nu ook tuinwerk naast schooltoezicht aankan en dus op haar eigen tempo verder stappen kan zetten. "Het gaat vaak over opdoen van ervaring, behouden of opdoen van competenties. Dat is het profiel van onze wijk-werkers: ze kunnen net of nog net niet deeltijdse tewerkstelling aan, maar kunnen wél zelfstandig functioneren."

Lien De Vos vindt dat juist een van de problemen: "Wijk-werkers moeten inderdaad redelijk zelfstandig kunnen functioneren, maar in de praktijk blijft een structurele begeleiding wel aan de orde."

Sien Depouvre sluit aan: "Wijk-werken kan een eerste stap zijn, maar we

zouden met de VDAB moeten kijken wat er verder combineerbaar is. En die maximumtermijn van twaalf maanden zal met de tijd misschien ook aangepast moeten worden..."

Voorlopig is dit alvast nog toekomstmuziek en blijven we dus met de vraag: is er nu met het nieuwe wijk-werken al dan niet een grotere doorstroming mogelijk naar de reguliere arbeidsmarkt?

Eerlijk antwoord van het panel: voorlopig is het nog wat afwachten, maar zeker is alvast dat bij het vroegere PWA-systeem de klemtoon daar niet lag, het werd ook niet echt gemotiveerd vanuit de RVA. Nu wordt daar toch zwaar op ingezet. Mensen hebben zo'n ankerpunten nodig: "Het doet wat als je zo'n volwassen man met tranen in de ogen ziet: mensen hebben vertrouwen nodig."

Buitenbeentje West-Vlaanderen

Is de situatie in West-Vlaanderen anders dan in de andere provincies?

Yves Vercauysse: "Zeker in regio's met een zeer laag werkloosheidscijfer – zoals dat bij ons het geval is – heb je wel een probleem. Maar daar probeert iedereen in zijn of haar regio wel een mouw aan te passen."

Wouter Vanhecke: "We houden rekening met de specifieke context en de soms heel eigen streekdynamiek. Ja, de vijf intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben elk hun eigen ontstaansgeschiedenis, maar dat is organisch gegroeid. Daar zit geen verborgen politieke agenda rond 'regiovorming' achter."

Ook bij de VDAB zelf zijn er ondertussen evoluties aan de gang: er is nog altijd een West-Vlaamse directie en dito structuur, maar alle experten worden meer centraal vanuit Brussel aangestuurd. En de bedoeling is en blijft om steeds

meer te evalueren en korter op de bal te spelen, zegt **Veerle Cappelle** van de **VDAB**: "Nogmaals, vorig jaar konden in West-Vlaanderen maar liefst 562.109 wijk-werkuren worden uitgevoerd door de wijk-werkers. Om het in warenhuistermen om te zetten: zoveel uren, dat moet je verdienen."

Waarop willen jullie in 2019 inzetten?

Yves Vercauysse: "De focus zal vooral liggen op doorstroommogelijkheden voor onze wijk-werkers naar het normaal economisch circuit of, indien dit niet mogelijk blijkt, welke andere stappen zij wel kunnen zetten in hun zoektocht naar werk."

Wouter Vanhecke:

"Als wijk-werkorganisatoren is het belangrijk dat wij ons gebruikersbestand uitbreiden, zodat er een divers aanbod aan activiteiten kan aangeboden worden. Zo kunnen wijk-werkers 'proeven' van verschillende taken en hun generieke competenties verder aanscherpen."

Renate De Preter: "Samen met VDAB zoveel mogelijk inzetten op opleidingen op maat van de wijk-werker. Een goed voorbeeld is de groenopleiding, die vorig jaar in de vijf regio's is doorgegaan en die wegens het grote succes dit jaar een vervolg kent. De VDAB-instructeur heeft een basisopleiding 'groenonderhoud bij de particulier' voor de wijk-werker aangeboden. Dit jaar worden én een basisopleiding én een vervolgopleiding voorzien."

Sien Depouvre: "Wij willen ook de samenwerking tussen de wijk-werkorganisatoren en VDAB nog verder uitbouwen."

Tegelijk willen wij samen met de wijk-werkbemiddelaars blijven inzetten op coaching en de nodige omkadering van onze wijk-werkers bij de uitvoering van hun activiteiten."